

Notat - Øvre Eiker Kulturminneråd

Vedr.: Rapport fra Norsk Lokalhistorisk Institutt's seminar 4-5/9-2009:

Lokalhistoriewiki

Dato: Til møte 23/9-2009

Av: Bent Ek

Brukerne, lokalhistoriewikien og kunnskapsalmenningen. Hvordan få med og ta vare på ulike typer brukere og deres bidrag til wikien?

Knut Sprauten (NLI) innledet med å si at lokalhistoriewikien er det høyest prioriterte blant NLI's mange arbeidsoppgaver. Marianne Wiig (NLI) holdt hovedinnlegget og oppsummerte en del av erfaringene fra prosjektet så langt. Petter Henriksen (SNL) og Nikolai Sandved (Wikipedia) var eksterne kommentatorer. Deretter fulgte en debatt.

Innleggene og debatten viste at det er en utfordring å rekruttere bidragsytere, men samtidig ble det understreket at lokalhistoriewikien har potensiale til å bygge bro mellom amatører og faghistorikere og mellom lokalhistorie og rikshistorie. Brukergrensesnittet er fortsatt en høy terskel, og det er viktig å kommunisere at det er mulig å levere bidrag uten å beherske formatet. Målet er å få døgnkontinuerlig administratortjeneste.

Det har vært lav aktivitet på diskusjonsforaene – dette er en uvant måte å kommunisere på, og mange velger e-post. Harstad er imidlertid et unntak, som viser mulighetene som ligger i dette.

Fagutvikling og dialog i wikien. Kan lokalhistoriewikien være en arena for dialog og lokalhistorisk fagutvikling? Tanker om wikiens metoderom.

Ola Alsvik (NLI) holdt hovedinnlegget, som ble kommentert av Arnfinn Kjelland (HiVo) og Kåre Andersen (UiO). Deretter fulgte en debatt.

Det er et gammelt problem at lokalhistorisk empiri blir for lite brukt av faghistorikere det handler både om tilgjengelighet og fokus på forskjellige emner/problemstillinger. Konklusjonen har vært at det er behov for "akademisk sekundærraffinering" av lokalhistorien (Forskningsrådet), slik at lokalhistorien brukes til å belyse en overordnet problemstilling.

Alsvik mente at et godt alternativ til dette kan være en videre empirisk fordykning, der en i utgangspunktet rendyrker en "metodologisk lokalisme" og framskaffer nye og ukjente fakta. Seinere kan isolerte opplysninger brukes til komparasjon, som igjen gir grunnlag for generalisering. Lokalhistoriewikien har tekniske løsninger som gjør at den kan brukes i en slik prosess, dersom en greier å rekruttere både ivrige amatører og akademikere.

Kielland nevnte eksempel på hvordan empirien fra Digitalarkivet har blitt brukt til å belyse den klassiske ”to kultur-teorien”, og han mente at også empirien på lokalhistoriewikien bør kunne brukes på en slik måte, for eksempel ved at persondata brukes til å analysere sosiale nettverk. ”Mikrohistorie”, der en tar utgangspunkt i små enheter for å avdekke mer omfattende prosesser, er en anerkjent metode som Evalueringsutvalget etterlyser mer av i norsk historieskrivning.

Andersen mente at skepsisen blant mange akademikere til å publisere forskningsartikler på nett vil forsvinne med neste generasjon – det er imidlertid en forutsetning at slik publisering får ”akademisk kreditt” på linje med papirartikler. Han pekte på de fordelene som publisering på nett har når det gjelder kildehenvisninger.

I debatten kom en også inn på muligheter for bidrag fra skolene. Det ble nevnt mange mulige modeller og løsninger, men det var enighet om at det er mest aktuelt å satse på dette når en har kommet lenger i utviklingen av lokalhistoriewikien.

Sjangre i wikien. Hvordan skille mellom ulike sjangre, og hvordan kan wikien brukes til sjangerfornyning?

Hans Hosar la fram forslag til skriftsjangre som kan være aktuelle i lokalhistoriewikien, og dette ble kommentert av Dagny Stuedahl (Kulturminneløypa) og Morten Haugen (Ørland folkebibliotek). Hosar foreslo at det bør være plass i lokalhistoriewikien for både fortellinger med underholdende og personlig innhold, essays med faglige drøftinger og vitenskaplige avhandlinger. Et alternativ vil være å rendyrke leksikonsjangeren, slik en har gjort på wikipedia. NLI's mål er imidlertid at lokalhistoriewikien også skal fremme fagdebatt og metodeutvikling, bidra til sjangerfornyelse og til kontakt mellom ulike miljøer.

Innføring av slike sjangre gjør det mulig med navnerom der en kan låse innholdet i artiklene, men det var ingen motforestillinger mot dette så lenge det er åpent for kommentarer og forslag til modifikasjoner. Utfordringen blir å få bidragsyterne til å være aktiv innenfor flere sjangre og skille mellom sjangrene. Dette må synliggjøres for brukerne, uten at det skaper en ny terskel for deltakelse. Stilmanualer, slik en bruker i wikipedia, kan være til god hjelp, men det ble understreket at det må være høy kvalitet på slike manualer.

I debatten ble det nevnt faren for at låste artikler gjør lokalhistoriewikien til et fristed for hobbyforskere med sterke meninger. Det var imidlertid enighet om at det er nødvendig med låste artikler for å få med seriøse faghistorikere. Dessuten må en ha en evalueringsordning som tilsvarer det en har i fagtidsskrifter – Kielland foreslo at førsteutkast, fagfelle vurdering, diskusjon og eventuelt godkjent sluttprodukt kan være offentlig tilgjengelig. Lenker til eksterne nettsteder med låste artikler kan være et alternativ, men det gjør at en mister muligheten for spørsmål/debatt innenfor lokalhistoriewikien.

Kilder i wikien. Frislepp eller sette i bås? Noen refleksjoner om innhold i kildearkivet.

Knut Sprauten (NLI) innledet om emnet. Han mente at lokalhistoriewikien kan bli et viktig sted for publisering av kildemateriale, først og fremst det som ikke digitaliseres av Arkivverket eller Nasjonalbiblioteket – for eksempel eldre bøker og artikler, private brev, minnemateriale og intervjuer. Tematiske lenkesamlinger til andre nettsteder er også aktuelt, men dette må kvalitetssikres.

Innlegget ble kommentert av Ellen Røsjø (Oslo Byarkiv), som påpekte at det bør legges eksterne lenker også til andre arkiver enn Digitalarkivet. 3/11 åpner Hun informerte om at Arkivportalen (basert på asta) åpner 3/11 og blir del av et felles ABM-søk. Likevel vil det fortsatt være behov for tematiske innganger på tvers av publiseringssted. Hun mente at prosjektene i Kulturminneåret (Kulturminneløypa, Digitalt fortalt m.m.) bør integreres i lokalhistoriewikien.

I debatten kom det fram mange tanker om hvordan registre, navnelister og temaer i lokalhistoriewikien kan kobles til arkivmateriale på nett. NLI ønsker å koble alle sine baser, blant annet over lokalhistorisk litteratur, til lokalhistoriewikien, men det vil ta tid å gjennomføre dette. Det ble understreket at henvisning til kilder og bibliografi i forbindelse med hver enkelt leksikonartiklene er viktig.

Oppsummering

I den avsluttende diskusjonen ble det nevnt at en videre opprustning av bildesamling i seg selv vil være en god markedsføring av lokalhistoriewikien. Det arbeides også med å få til lyd-og videoløsninger.

Relevans for Kulturminnerådet/Eiker Arkiv

Lokalhistoriewikien kan brukes i forbindelse med flere av de prosjektene som Eiker Arkiv arbeider med og som har vært drøftet i Kulturminnerådet – først og fremst lokalhistorisk leksikon, men også kulturminne-og stedsnavnregistrene, lokalhistorisk bibliografi og gårds-og slektshistorie. Det kan også være et aktuelt sted å publisere digitalisert arkivmateriale og andre kilder. Wiki-konseptet øker mulighetene for å få med flere personer i dette arbeidet sammenliknet med å arbeide på et tradisjonelt nettsted som eiker.org.

Eiker Arkiv planlegger å gjennomføre et kurs lokalhistoriewiki i samarbeid med NLI i løpet av november.